

ՕՐԱԳԻՐ

20 ԳՐԾ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ

20 ԳՐԾ

Է՛ ՏԱՐԻ 17 ՁԻԴԱՏԷ 1292 ԴԱՍԸՄ 39

ՉՈՐԵՔԵԱՐԹԻ 3 ԴԵԿՏԵՄ. 1875 Ե. Տ. 15 ԴԵԿՏԵՄ. ԹԻ՛ 1701

Ա.ԶԳԱՅԻՆ

Ազգային ժողովոյ ատենանոց այս անգամ երկու առաջարկութիւն կայ վերաքննութեան, ազգային վարչութեան կազմակերպութեան վրայ, առ փոփոխ զանազան առաջարկութիւններէ՝ որոց վրայ կատարուելով յառաջիկայ նստին քուէարկութիւնը՝ երկու քէն մին պիտի ընդունուած ըլլայ. բայց որովհետեւ պարզ կերպով չը կըրնար այս երկուքին իրարմէ ունեցած տարբերութիւնը տեսնուիլ, պարագ կը համարինք հոս երկուքին իրարմէ ունեցած տարբերութիւնը յառաջ բերել։

Առաջին ամփոփումը կընդունի ունենալ կրօնական ժողով և քաղաքական ժողով, ասկէ զատ, ուսումնական տընտեսական և վանօրէից խորհուրդներ, իսկ երկրորդը չընդունի վարչական ժողով, ալ կընդունի վարչական ատենանոց, հինգ խորհուրդոց բաժանեալ, այն է՝ կրօն. ֆաղ. կրթական, ծննդական և յատկան։

Այս երկուքին տարբերութիւնը սա է որ, առաջինոյ մէջ ազգին աքսորներով ու հալածանքներով արսօնութիւնն ստացած կրօնական ու ֆաղաքական ժողովները՝ ժողով կը մնան, իսկ երկրորդին մէջ խորհուրդ կըլլան. ասոնց առաջինոյ մէջ իս կըսէ Սահմանադրութիւնը, իսկ երկրորդին, քոմիսիօն, որով եթէ երկրորդը ընդունուի պիտի կոչուին այն ատեն, բուհանի քոմիսիօն, վէ ճիւմանի քոմիսիօն, փոխանակ ըսուելու, բուհանի մէջ իս վէ ճիւմանի մէջ իս։

Չորդ տարբերութիւնն է՝ ունենալ վանօրէից խորհուրդ մը ըստ առաջին ամփոփման, որն որ երկրորդ առաջարկութեան մէջ ընդունուած չէ, և եթէ այս երկրորդ առաջարկութիւնը ընդունուի Ազգ. ժողովէն, Սահմանադրութեան մէջէն արբելով հանելու ենք վանօրէից գլուխը, ուր անբաժնաբարելի իրաւունքներ կան տրուած տէրութե-

նէն առ ազգ. այն է ունենալ վանօրէից մէջ թանգարան, ընծայարան, ապարան ևն. բաց ասկից, եթէ վանքեր ունինք ու ատոնք ծախել չէ նը պատահին, ալ զարգացնել, ինչու չունենանք վանօրէից խորհուրդ, որու կարեորութիւնը խիստ զգալի կերպով բացատրեց Մեծ. Սուրենեան էֆէնտի առաջարկութեանց ամփոփման յանձնաժողովոյն մէջ։

Յորդ տարբերութիւնն է՝ դատական ատենանոց, որն որ թէև երկու կողմն ալ ընդունուած է, բայց կը տարբերին սա կէտին մէջ, այն է, առաջինը կուզէ երկու դատարան միայն, մին նախնական, երկրորդը վերաքննական, իսկ երկրորդ առաջարկութիւնը կուզէ՝ նախնական, վերաքննական և վճռաշնչական. արդ երկու դատարան բաժէ, թէ երեք, Ազգ. ժողովոյն քուէն պիտի որոշէ։

Յորդ տարբերութիւնը սա է որ՝ առաջին առաջարկութիւնը որոշ կերպով հոգաբարձութեանց անունը կը դնէ ու կընդունի երեք հոգաբարձութիւն՝ կտակաց, ելեմից և Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւն, մինչդեռ երկրորդ առաջարկութիւնը որոշ չը խօսիր, ալ անձնիւր խորհուրդ կըսէ, արտօնութիւն ունի, մնայուն կամ ժամանակաւոր պաշտօնեայներ, հոգաբարձութիւններ ու յանձնաժողովներ կարգել. ըստ այսմ եթէ ընդունուի ազգային ժողովէն՝ տէրութեան մեզ կտակ վաւերացնելու մասին տուած արտօնութիւնը ետ տրուած պիտի ըլլայ, վասն զի այն անուամբ պաշտօնէութիւն չունիս ճանչցուած։

Այս տարբերութիւններէն զատ, կան նաև հետեւեալ տարբերութիւնները։

1—Առաջարկութեանց առաջինը կրօնական ու ֆաղ. ժողովներն միայն պէտք ունենալ կը տրամադրէ, իսկ երկրորդը կրթականին, տնտեսականին ու դատականին ալ պէտք կուտայ, որով լռելեայն ասոնց ամենքն ալ Բ.

Դրան հետ զատ զատ յարաբերութեան մէջ կը դնէ գործքով, իսկ խօսքով միայն քաղաքականը յարաբերութեան մէջ է կըսէ, և որովհետեւ գործքը խօսքէն միշտ զօրաւոր է, օրին մէկը այս կերպով խիստ դիւրին կըլլայ քաղաքական ժողովոյ գոյութիւնը ջնջել. քանզի յարաբերութիւն ամենեւալ պիտի ունենան իրենց պերային զօրութեամբ մինչդեռ հիմայ կրօն. ու ֆաղ. ժողովներն ունին միայն։

Գալով ընտրութեան մասին՝ առաջին առաջարկութիւնը ֆաղ. ժողովը ըստ առաջինոյ ազգային ժողովէն կընտրէ, իսկ երկրորդը նախ ֆաղ. ժողովին ատենապետը կրնարէ՛ցոց ցանկով, յետոյ մնացեալ անգամներն կընտրէ պաշտօնեայ մը վրայ ամբողջովին քուէարկելով. որով առաջին առաջարկութեան համեմատկատարուած քուէարկութիւնը ընարկան եղած կըլլայ, իսկ երկրորդին համեմատ եղածը վստահական, այս երկուքին մէջ բաւական մեծ տարբերութիւն կայ, զի այլ է ընտրելը և ալ է ընտրեալը վստահութեան քուէով պատկելը։

Այս տարբերութիւններէն զատ կայ նաև ուրիշ գլխաւոր տարբերութիւն մը, որ է Ազգ. վարչութեան առ տէրութիւնն պատասխանատու կարգելն երկրորդ առաջարկութեան, մինչդեռ առաջինոյ մէջ չը կայ այդ։

Սակայն ինչ բան է տէրութեան պատասխանատուութիւն օրինադրել, ո՞վ պատասխանատու չէ տէրութեան, որ ընդհանուրէն վերցուելով մասնաւոր մարմնոյ մը մասնաւոր պարտականութիւն կը յատկացուի, միթէ ազգը, Ազգ. ժողովը, Ս. Պատրիարքը և ալ ամենայն անհատի ու մարմնի պատասխանատու չեն՝ որ վարչութեան ատենակ պարտականութիւն մը կը տրուի՝ ի հարկին ատենակ մասնաւոր իրաւունք մը անոր ձեռքը տալու համար, խնդիր չը ներքի որ երկար խօսինք, ալ սա միայն կըսենք թէ ազգին շահը առաջինոյն քուէարկուելուն մէջ է, մինչդեռ երկ-

ընդհանուր քուէարկելը չափ մը իրաւունք
ներ ետ տալ և ժեօն թուրքիին գերի
գրուիլ բտել է :

Պէյզօզի թաղ. խորհրդոյ կողմէն
հետեւեալ բողոքն ուղղուած է Ազգային
վարչութեան ընդդէմ՝ թուղլաճեանի :
Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր, և Մեծ.
տեղաւոր Տնտեսական խորհրդոյ Ազգ.
վարչութեան :

Թաղիս 1874 օգոստոս 1էն սկսեալ
15 ամսուան հաշիւներն վարչութեանէ
դուռած հրահանգին համեմատ կրկնա-
տոււարի վերածուելու համար խորհրդ-
դոյս հաշուետեւորներն մէկ քան շաբաթ
առաջ Տիգրան թուղլաճեանի յանձնուած
էր, սակայն նոցա պատրաստութիւնը
յապաղած տեսնելէն, անցեալ չորեք
շաբթի օրն կրկին յանձնարարութիւն մը
կրնէ իւրն, մինչև յառաջիկայ կիւրակէ
օրն անպատճառ պատրաստելու հա-
մար : Թուղլաճեան էֆէնտին այս վեր-
ջին յանձնարարութիւնը առնելուն պէս
երկրորդ օրն անձամբ Պէյզօզ կուգայ
և գանձապետին հետ տեսնուելէ յետոյ
ներկայեալ նամակն անոր կը յանձ-
նէ :

Մեծ. Միշէլ էֆէնտի :

Երէկ չէ առջի օր ձեր մէկ առանց
թուականի նամակն ստացայ, թէպէտ
ձեր դրամին համեմատ հինգ հազար
ըրշի մօտ բաց մը կերեալ սնտուկի տետ-
րակաց թուանշանաց համաձայն, բայց
ասի գանձապետին պատասխանատու-
թիւն երբէք չի բերեր, գանձապետ ի
րաւունքն պատասխանատու չէ, որով
հետեւ նոյն ձեր գրած սնտուկի տետ-
րակն իրականութենէ շատ հեռի է :

Վաղն որ է շաբաթ զիս կրնաք տես-
նալ ժամը 7-8, ոչ առաջ ոչ ետքը :

28 նոյ. 1875

Մնամ յարգանք

Պէյզօզ

Տ. Թուղլաճեան

Այս նամակէն խորհուրդս կասկածիլ
ստիպուելով անմիջապէս հետեւեալ շա-
բաթ օրն Մեծ նոր խան Բիւրքիկա
չըբան Բարթող էֆէնտիի սենեակին զին-
քը կը գտնէ և իւր նամակին անպատ-
շաճ տողերուն բացատրութիւնը կուգէ,
ասոր ի պատասխանի նախ առանձին
դտնուելու առթիւ ինքնակարծ վստա-
հութեամբ և կամ յօժարեցուցիչ յուսով
մը կը փութայ համոզել, որ գանձապե-
տին հետ զմեզ համաձայնելով յիշեալ
հինգ հազարի մօտ գումարն ոչնչացուի
և այս մասին տետրակներուն պէտք ըլ-
լալիք կարգադրութեանը իւր յանձնա-
ռու լինելն կը յանդգնի յայտնել, սա-
կայն գծադրաբար խորհուրդս իւր այս
գիտաւորութեանը երբէք հեռու և ա-
մենեին հակամիտ գտնելով, որմէ ան
շուշտ ինքն ալ մաս մը պիտի ունենար
և կամ ունենալ կը կարծէր, յուսահա-
տաբար կսկսի բերանափոխ լինել և իբր
թէ խորհուրդս գանձապետին զնա մը

հասցնելու համար հասոյթից մէջ կեղծ
առաւելութիւն մը խարդախած էր և
յիշեալ հինգ հազարի մօտ երեցած գու-
մարն սոյն առաւելութենէն արտադր-
եալ ըլլալն բերանացի իսկ բացատրել,
որոյ վրայ խորհուրդս ալ կստիպուի բը-
նականաբար իւր վրայէն բոլորովին վըս-
տահութիւնը վերցնել և որով քովը գըտ-
նուած տետրերը յետոս պահանջել, սա-
կայն նա տետրակները գանձապետին
կողմանէ իրեն յանձնուած ըլլալը փաս-
տելով ազձեղ ամենեին չեմ՝ ճանչնար և
նոյն տետրակներն չեմ յանձնելու պա-
տախտնէ, իրաց այս վիճակին ի վերջոյ
ականատես եղողներն ևս խորհրդոյս
հետ իրեն այս մասին անիրաւ ըլլալն
կիմացնեն և տետրակներն խորհրդոյ և
երթէ ոչ վստահելի անձրէ մէկուն
յանձնուիլն իրեն անգամ կառաջարկեն,
սակայն ասոնց ալ չոյնը պիտի կը ժը-
պրհի :

Արդ՝ յիշեալ Պ. Տիգրանին՝ պաշտօ-
նական մարմնոյ իրաւասութիւն մը չու-
նեցող մէկը, Պէյզօզ գալով գանձապե-
տին հետ իւր վերոյիշեալ խարդա-
ւանաց Խորամագրութիւնը մէջեր-
նին որոշելէ վերջը խորհրդոյս խղճի դէմ
այս տեսակ Ազգ. իրաւանց յափշտա-
կութիւն մը առաջարկելուն՝ և իւր այս
երեւակայած ակնկալութիւնը ի գերեւ
երկն տեսնելով՝ հակառակ օրինաց և
իրեն յանձնուած պաշտօնին սահմանէն
դուրս դրպարտութեան մը համարձակե-
լուն՝ զոր իւր շինծու բայց ոչ անշափ-
լաւ տրամագծեալ առարկութիւնը ինք-
նին կը ժխտէ և արուեստական ըլլալն
իսկոյն յերեւան կը հանէ, Ազգիս և հայ-
րենեաց ամենափոքր իրաւունքն առ-
գամ պաշտպանելու նախանձախիւր և
ոչ անհատի մը վայրկեան մը աչք գո-
ցել անկարելի ըլլալով՝ հարկ անձին կը
համարիմք խնդրել որ յիշեալ պարոնն
նոյն իրեն յանձնուած հաշուետեւորե-
րովը մէկտեղ պատկառելի ատենիդ ի
ներկայութիւն կոչուելով իւր ստորա-
գրութիւնը կրող ներկայեալ նամակին
մէջ խորհրդոյս դէմ բնել յանդգնած
յանիրաւի ամբաստանութեան և ի վեր-
ջոյ ազգին իրաւանց և արդարութեան
դէմ գաղտնօրէն ըրած առաջարկու-
թեանցն՝ որն որ բնդունելութենէ հե-
ռի գտնուուն վրայ, որ և գանձապե-
տին այս մասին իրեն համամիտ լինե-
լուն ստոյգ ապացոյց մ'ըլլալն բաժար-
ձակապէս կը յայտնուի, և օրինաց հա-
կառակ և իւր պաշտօնին իրաւասութե-
նէն ու չափէ դուրս համարձակած ան-
պատեհ և անկարգ վարմանց ի փոխա-
րեն պարտ ու պատշաճ տնօրինելով
բարեհաճեցէք անիրաւ դրպարտի մը
հարկ եղած ազգու միջոցներով ըստ օ-
րինի զի՛քը պատժել, և հետեւեալ
գիւղիս Ազգ. սնտուկին անհաւատարմա-
բար ծառայելուն՝ իրաց այս մասերն
կասկած տուող պաշտօնական մարմնոյ
մը հաշուետեւորաց պահանջած վերոյիշ-

եալ դումարին չգոյութիւնը արտայայ-
տելուն վրայօք պէտք եղած զննութիւն
ներն մէկ երկու հաշուագէտ պաշտօն-
եաներէ բաղկացեալ յանձնաժողովոյ մը
յանձնել՝ որով և շնորհիւ ձեր Բարձր
Սրբազնութեան և արդարադատ Ատե-
նիդ Ազգ. իրաւունք մը անձնական շա-
հու չ'զոհուելով ոչնչանալէ ազատ տես-
նելու բարեբաղդութիւնն ունենամք :
Որ և մնամք ամենախորին յարգա-
նօք :

Ի գիմաց թաղ. խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. Մարգար Քէչուեան Մ. Սարաֆեան
Պէյզօզ 1 դեկտ. 1875

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԻ

(Թղթատարութեամբ եկած)

ԱՆՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիեննա 11 դեկտ. երեկոյ

Բուժ. արժ. Ֆիօր 31 .

Աճիօ 105 . 65

Բարիդու հասարակապետական ծե-
րակուտի ընտրութեանց վրայ տրուած
մեկնութիւններէն պօքային մէջ թու-
լութիւն կայ :

Գործերը սահմանափակ են :

ԳԱՂՂԻԱ

Բարիդ 11 դեկ .

50/0 արժեթուղթ 24 . 90

Գնոց ընթացքը տկար է և կիյնայ :
Ծայրայեղ աջակողմեան պօնաբարթ-
եանք ձախակողմեանց հետ համաձայն
կը գտնուին, որոցմէ քրակուտը ցատգա-
ռաւելութիւնը կը վաստկի :

ԱՆԳՂԻԱ

Լոնտրա 11 դեկ .

Խորհրդարանը յառաջիկայ փետրվար
8ի համար ի ժողով հրաւիրուած է :

ՀԱՐԱԽԱՅԻՆ-ԱՄԵՐԻԿԱ

Մօնթէվիտէօ 10 դեկտ .

Ապստամբութիւնը նուաճուած է :

ՆԵՐՔԻՆ

Երկուշաբթի օրը Բարձր. Մեծ Ե.
պարգոսն Բ. Դրան մէջ պաշտօնէից
խորհուրդէ ի ժողով գումարելով նոր
վերանորոգմանց համար կայսերական
ֆէրմանին պարունակութեանը տեղե-
կացուց զիրենք :

Այս ժողովքէն վերջը Մեծ Եպար-
գոսը Տօլմա Պաղչէի պալատը երթալով
կայսեր ներկայացաւ :

Այս ֆէրմանին օրինակը տպագրա-
կան տեսչութեան կողմէնտակաւին հա-
ղորդուած չըլլալով մեզ՝ ինչպէս որ կը
յուսայինք, թարգմանութիւնը պիտի

հրատարակենք վաղը եթէ ընդունինք :
— Պատերթի ըսածին նախելով՝
դանձուց պաշտօնատան ընդհանուր
քարտուղարութեան պաշտօնը վեր-
ցուեր է :

— Սուլթանին երրորդ կինը որ է Մահ-
մուտ ճէլալէթտին էֆէնտին մայրը, եր-
կուշարթի օրն իւր մահկանացուն կըն-
քեր է յետ կարճատե հիւանդութեան :
Հանգուցելոյն մարմինը Սուլթան
Մահմուտի գերեզմանին բոլորտիքն ե-
ղող երկաթեայ վանդակին շրջանակին
մէջ թաղուեցաւ :

— Բէլ մէյ կազէթի Պէրլինի թղթա-
կիցը կը գրէ թէ՝ կօրչաքօֆ իշխանի
Գերմանիոյ Կիւնսթ Կայսեր հետ տեսակ-
ցութիւնը երեք ժամ տեւեց, ասկէ յե-
տոյ ճամբայ չելած : Երկար ատեն ալ
Բրէնս Պիլմարքին հետ առանձին տես-
նուեցաւ :

— Ուրախութեամբ կիմանամք որ 1860
— 62-63-64 և 65 ի Օսմանեան փոխա-
ռութեանց տնկոսեաց վճարման համար
պէտք եղած ամբողջ գումարներն ալ
պատշաճ հոգաբարձութեանց յանձնը-
ւած են :

— Բալ Մալ կազէթ նշմարել կուտայ
թէ՝ մի քանի օրագիրներէ հրատարակ-
ուած այն հեռագիրը՝ որ յանուն Օսմ.
կառավարութեան կաշգօյի և Նիքսիքի
մէջ տեղը Հէրսէքօվինցուց կարծեցեալ
յաղթանակները կը ջրէր, զանազան օ-
րագրաց մէջ կը տեսնուի, կառավարու-
թեան վաւերացմամբ :

Յիւրաի, սա շրջաբերական մ'էր որ
Բալկանի տաճկական ընդհանուր հիւ-
պատուը բոլոր օտար թղթակցաց զրկած
էրոր ինքն իսկ այս եղելութեան նկատ-
մամբ կոստանդնուպօլսէն ընդունած է :
Վերոյիշեալ առթիւ Սէլիմ փաշայի ետ-
քաշուին արդէն մի քանի օր յառաջ
Բալ Մալ կազէթի կողմանէ բացատրը-
ւած է :

Յիւրաի այս օրագիրը բաւ թէ՝ Սէ-
լիմ փաշա լուր առած էր որ ապստամբ
անուանեալներու խումբ մը (Իրականա-
պէս Գարատաղցի) Բիւլայէն իջելով ի-
րենց ետեւերը կապառնային, մինչդեռ
Սօչիգա անոր դէմը եկած կեցած էր :
Բայց Չէթինեէի թայմի այս քաղքին
թղթակցէն առնուած պատմութիւնները
իր մանրամասնութեանց ենթադրական
ճշդութիւններովն ինքնիրենին հակա-
սութեանց ապացոյցներ ունին : Հիւզ-
շաբթի օրը պատերազմ մ'սկսել է և
մինչև հետեւեալ օրը տեւեր է, Սօչիգայի
հրամանատարութեան տակ 1000 ապըս-
տամբաց և «3000 Տաճիկ կանոնաւոր
զօրաց դէմ, կրակով և կանոնաւոր ու-
րիշ զօրաց օգնականութեամբ» պատե-
րաղմ մը որ վերջացած պիտի ըլլար 800
տաճկաց և 57 ապստամբաց մահուամբ :

Լէօնիտաս ինքն իսկ և իւր 300 ըն-
կերները չը պիտի կարենային պատե-
րաղմը թէրմօրելի մէջ՝ ինչպէս որ ըրին

եթէ Պարսիկը Շեայաէրի հրացաններով
շինեալ ըլլային :

(Այլեւթ Հէրըտ)

— Շաբաթ գիշեր Բերայի Լինար-
տի փողոցին մէջ կրակ ձգելու փորձեր
եղած էր, բայց բնակիչք շուտով իմա-
նալով՝ հրդեհը չը տարածուած կը
մարեն :

Կ'ըսուի թէ՝ այս չորրորդ փորձն
է որ շարագործները կը փորձեն այս
փողոցին վրայ :

Գուրիէի մէջ «իւ» ստորագրութեամբ
հետեւեալ յօդուածը կը կարդանք :

«Կայսրութիւնը կոստանդնուպօլսոյ
մէջ և կօղտնդնուպօլսոյ Բ. Դրան պա-
լատան մէջ կէդրոնացնելով մասնաւոր
գործի մը սկսելու իրաւունքները նուազ
աղղու ըրեր են : Կառավարութիւնն ի-
մաստութեամբ գործեց իր գործողու-
թիւնը բոլոր մասնաւոր գործող մէջ մտ-
ցնելով, որեկեց անհատական գործ մը
իրմէ կախեալ ընելով, ինչպէս գործա-
րանի մը հաստատութիւնը կամ ճաշա-
րանի մը բացումը : Այս խնդիրն անոնց
համար իտեա կը գնենք, որք կառավար-
ութեան կողմանէ հաստատուած են :

Բազմաթիւ անձինք համամիտ են,
որ Պետութեան մը համար օգտակար
է մասնաւորաց ամեն ընդարձակութիւն
թողուլ իրենց անհատական գործող
համար, որեկեց ձեռնարկութեան
մը սեռման առանց զապթիէ մը գնելու :
Անգղիոյ Թագուհին, Միացեալ Նահան-
գաց Նախագահը, իրենց կառավարա-
կան շրջանակին մէջ շատ աւելի ազատ և
ժողովրդական խումբերէն շատ աւելի
անկախ են քան թէ ինքնակալ ռմանք :
Կառավարութեան մը համար զօրու-
թեան տէր մնալու լաւագոյն միջոցն է՝
որուն վրայ բնականաբար իշխանութիւն
ունի՝ փախուի իւր շրջանին մէջ, որ է
Պետութեան ընդհանուր շահերուն շրջ-
ջանը, և չը մտնել ամէն անոնց մէջ որ
անհատական գործունէութեան տնէն
կը գտնուի : Ապա թէ ոչ, հակադարձ
աղղեցութեամբ մը, անհատը Պետու-
թեան գործող մէջ կը մտնէ :

Եղելութիւն մը բացատրելու համար
է որ ասոնք կըսեմ, որն որ առաջին ակ-
նարկին անկանոն կերպի կոստանդնու-
պօլսեան կէդրոնին համար, որ կը նը-
կատուի իրր տեղ մ'ուր հասարակաց
կարծիքը բոլորովին համը է : Այս ե-
ղելութիւնը խիստ շատ արթնցած հա-
սարակաց կարծիքի եղելութիւն մ'է :
Կառավարութիւնն ամենուրեք ըլլալով
ամէն ոք կառավարութեան հետ շօշափ-
մա՝ մէջ կը գտնուի :

Խանութ մը բանալ կուզես :
«Եսաագ», (արգիլեալ է) առանց
ղաղթիէյի միջնորդութեան :

Երկասիրութիւն մը տպել կուզես :
Եսաագ, առանց դիւանի մ'ար-
տօնութեան :

Գիւրը մը բերել տալ կուզես :

Եսաագ, առանց մագսուն պոշտօ-
նէին արտօնութեան :

Հասարակաց գրքատուն մը երթալ
կուզես :

Եսաագ :
Թո՛ղթ խաղալ կուզես :

Եսաագ :
Գաղափարներդ օրագրի մը մէջ բա-
ցատրե՛լ կուզես :

Եսաագ :
Ներկայ վարչութեանն համար չեմ
խօսիր, որնոր համեմատաբար շատ ա-

զատամիտ է : Խօսքս սկզբան վրայ է :
Ինչ կըլլայ ասով : Ըլլալիքը սա է
որ առանց ծակ թողլու վակուած կեան-
քը, ինչպէս շողին, կաթալի մը մ'ը,
շարունակ ներքնակողմանց վրայ կը ճշէ :
Ըլլալիքն այն է որ՝ նա կառավարու-
թեան համար փոխանակ խթան մ'ըլլա-

լու, գրեթէ միշտ համը կշտամբանք մը
եղած է : Դարձեալ կըսեմ, ընդհանուր
առմամբ կը խօսիմ :
Սա եղելութիւն մ'է որ կը հաստա-
տեմ առանց անոր համար կերպ սովորե-
ցնելու ամենափոքրիկ արտօնութիւն
մ'ալ ունենալ կարծելու : Պիտի ըսեն,
կարեւոր կարծածդ քիչ մը ազատութիւն
է, բայց դեռ ազատութեան համար
հասունցած չեմք :

Ասոր պիտի պատասխանեմ թէ՝ ա-
զատութիւնն ամէն արարածի համար
այն սկզբնական պէտքերէն մին է, որ
և ոչ մէկ ուսումի մը պէտք ունի :
Չմարդ ազատութեան գործածութեան
պատրաստելն՝ նորածին կենդանոյն ցոյց
տալէ աւելի կարեւոր չէ այն ոտինքն,
ուր կը գտնուի կաթը, կեանքը : Աստ-
րնագրութեան գիտութիւնը կը նախադա-
սէ և անկէց բոլորովին գերազանց է :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԸՆԹԱԾԻ ԱՐԺԷԹՆԻՑՈՑ

Ղալաթիա 2 գելտ	
ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺԷԹՆԻՑՈՑ	
Առաւօտուն բաց . . .	.
Բարձր գին . . .	.
ցած գին . . .	.
կէս օր	.
դոցուեցաւ . . . 27 . 14	.
Բուսէլի Արժ.	Յր. 70 1/4
Փոխառ. 73 ի	Յր. 135
Փոխառ. 69 ի	140
" 65 ի	165
" 63	165
Սօսիէթէ Ժէնէրալ Լ. Ս. 4 . 1 0	.
Գանձատու 1872 ի	44 . 1/2
Սօսիէթէ Օթօման	3 16
Պանք տը Գօնսթ.	4 . 16
Գրէտի Ժէնէրալ Լ. Օ. 4 . 33	.
Թրամվէյ	2 . 70
Բըբօր	7 40

ՏՕԹԵՕՐ Կ • ՃԵՐԱՀԵԱՆ

Իւր բժշկական արուեստին ուսումը
Բարիզի մէջ առած և բժշկութեան
վկայականն ստացած ըլլալով, այժմ
մայրաքաղաքս հասած և իւր բնական
թիւնը հաստատած է 'ի Պէշիքթաշ,
ուր Թրամվէյի կայարանին դէմը յատ-
կապէս վարձած սենեակներուն մէջ
պատրաստ է ամեն առաւօտ ժամը ցէն
մինչև 6, ամեն տեսակ հիւանդու-
թեանց համար, ձրի հիւանդ ընդու-
նիլ, Յէն վերջը իրեն ներկայացող հի-
ւանդներն այցելագնով նայելու պայ-
մանաւ: Ներքին հիւանդութիւններէն
գտտ, Ֆրէնկիի և այլ այս տեսակ
ախտերու դարձանին համար ալ մաս-
նաւորապէս աշխատած ըլլալով, այդ
հիւանդութենէն բռնուող ախտաւոր-
ներն ալ կրնան ամենայն վստահու-
թեամբ առ ինքն ներկայանալ:

Մեծարգոյ Մ. Ճիվանեան բժիշկ
անուագործ պատիւ ունի ծանուցանել
արգոյ հասարակութեան, որ իր տունը
այժմ հաստատած է Պէշիքթաշ Բէ-
իշի Գարանֆիլ պագալի դէմը:

Ուր ամեն օր կընդունի 3էն մինչև
երեկոյ իրեն գիմոզները:

Նոր ակա կը շինուի, արդէն քաշ-
ուած ակապին տեղը մասնաւոր եղա-
կաւ մը նորեր կը դրուին, որ բնա-
կան ակաւներու պէս ծառայելով՝ ա-
մէն տեսակ կերակուր կատարելապէս
կը ծամեն, թէ գեղեցկութեամբ ու թէ
գիմացկութեամբ բնականներէն իսկ գե-
ղապանցելով:

Տղայոց ծուռ բուսած ակաւները կը
շտկուին, դիւրագոյն և յատուկ միջո-
ցաւ մը:

Նոր վիթտած ակաւները բոլորովին
կառողջանան մէկ անգամ դեղ տրուե-
լով կը լեցուին նոր հնարքով մը, և մին-
չև 20 տարի կը դիմանան: Այնպէս որ
ոչ ոք կը պատաւորի քաշել տալ այն
թանդագին գործիքները, որոնցմէ գը-
րեթէ կախեալ է կատարեալ առողջու-
թիւնը: Գեկտ • 28

Ի Բարիզ՝ Ժիւլիէնի գեղարուեստից
գործարանէն զանազան պատկերներ հա-
սած ըլլալով, Ֆրէնկեան վայրկենական
վիճակահանութեան ձեռնարկեց:

Վիճակահանութեան բոլոր թիւերն
ալ պիտի վաստկին, բարոյական, պատ-
մական, առողջաբանական ևն. գրքեր
և մրցանակ տրուելու համար պատկեր
ներ:

3 շէշ վճարողը վայրկենին իր բազ-
դին ինկածը պիտի առնուի:

Վիճակահանութիւնը 30 օր շարու-
նակուելով պիտի դադրի:

Վիճակահանութիւնը գործադրելի
է առաւօտէն մինչև ժամ 6 1/2 և երե-
կոյին ժամ 10 1/2 էն մինչև 12:

ՎՈՒՔՈՒԱԹԸ

ՄԻԻՍԹԱՔՊԷԼ

ԵԱՆԻ

ԳԱԶԱՄԻՍ

1876

ՄԷՆԷԻ ԻՍԷՎԻՅԷԻ

ՔԷՊԷՍԷՅԷ ՄԱԽՍՈՒՍ

Սաթըլըր հէր էրմէնի քիթապճը
աիւքքեանլարընտա: Ֆիյ 2 ՂԶ:

Զարդարեան գործարանն այս ան-
գամ չորս լեզուեան դիւանական օրա-
ցոյց մը հանած է՝ որ գարսի, դիւանի,
վերջապէս ամեն գրասենեկի համար ա-
ռաջին պիտոյք մ'է: Կը ծախուի ի նոյն
գործատան և գրավաճառաց քով:

ՅԱԿՈՒ ԷՅԷՆՏԻ ՆԱԶԼԵԱՆ վկա-
եալ վաստաբանը իւր գրասենեակը փո-
խադրած է Պաղչէ գարու Ծէյի իսլամ
խան վերնայարկ թիւ 5:

Նաղլըեան էֆէնտի Տաճկերէն և
Դաղլիերէն լեզուաց ալ քաջ հմտութիւն
ունենալով, տարակոյս չունիմք թէ դա-
տական խնդրոց համար առ ինքն գիմոզ
բոլոր անձինքը գոհ պիտի ընեն:

ՏՕԹԵՕՐ Մ • ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Իւր բնակութիւնը հաստատած է
ի Ղալաթիա, Հայոց եկեղեցւոյ փողոց
թիւ 12 տունը, ուր պատրաստ է ամեն
օր մինչև կէս օր հիւանդ ընդունիլ, և
երեքշաբթի օրերն ալ ձրի դարմանել:

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՔԵՐԱԿԱՆ

ՊԱՐԶ ԵՒ ԴԻԻՐԻՆ ՈՃՈՎ

Կը գտնուի գլխաւորաբար Յ. Մա-
նուկեան տպարանը, Ղալաթիա, Բէր-
չէմպէ պաղար, Զրնար ճատտէսի, թիւ
24 և բոլոր գրավաճառաց քով
Գին, 20 փր:

Այս սիրուն դասագիրքը, որ իր
ամեն հանգամանքով ազգիս մէջ անդ-
րանիկն կրնայ սեպուիլ, հին աւուրց
ի վեր դպրոցներու մէջ գործածուած
քերականին մի և նոյնն է. միայն ա-
ռանց առաջինին նման ձանձրացունելու
զմանկաին, աւելի համառօտ, և շքեղ

պատկերներով զարդարուն ըլլալով,
անոնց ընթերցման փութաքն կրնայ
գրգռել, որ տղոց համար առաջին
պէտք եղածն է:

ՕՐԱՑՈՅՑ

ՊԱՐԶ

1876

ՆԱՀԱՆՁ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Յօրինեալ յերեմիա Քահանայէ
Խասգիւղի

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց
քով, Գին 60 փր:

ԵՂԱՅՐ ՅԱԿՈՒՈՍ

Հեղինակ

ԲՕԼ ՏԸ ԳՕԳ

Սոյն գիրքս որ տետր առ տետր
կը հրատարակուի, այս անգամ 23 և
24րդ. և երն ալ երած ըլլալով կը
ծախուի ի գին 40 փարայ:

ՀԷՐ ՆԷՎԻ ՍԱՐԼԸՔ ԻԼԼԵԹԻՆԷ
ՆԷՎԻՃԱՏ ՊԻՐ ՄԱԱԼԻԻՃԷ

Պին թէճրեւպէ իլէ թասթիք
վէ գապուլ օլունան իշ պու մալիւ-
ճէնին թէէսիբի իլէ, կերէք ելլ-
լանմը վէ կերէք հէնուղ փէյտահ
օլունմուշ սարըլըք իլլէթինէ տիւ
չար օլան խասթէյէրին՝ օն պէշ կիւն
զարֆէնտա քեամիլէն շիֆարէզիր
օլաճաքլարընտան, մասլիճէի մէզ-
քիւր Գում գարուտա Պալի փաշա
ճատտէսինտէ վագը 84 նօմէրօ իլէ
մուրաքքամ թիւթիւնճիւ վէ ագ-
տար Նիկողոս Գարիպեանէ միւրա-
ճաթ օլունմասը իշուն խասսէ-
թէն իլան օլունուր:

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԻԱՆԱՏՈՒ

ՕԳՍԷՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ • ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

ՆՈՒՍՈՒՅՆԱՆ ԽԱՆ ՎԵՐԻ ՅԱԿ ԹԻԻ 7